

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/233/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3214201598
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3214201598.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Stanislavy Markovej a členiek JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Martiny Trnavskej v právnej veci navrhovateľa U., s.r.o., IČO: XXXXXXXX, J. Q. U., H. XXXX/XXa, K., P. republika, zastúpeného M. kanceláriou P. K., s.r.o., IČO: XXXXXXXX, so sídlom A. 4, XXX XX G., proti odporcovi S. G., bytom S. G. nad G., o zaplatenie zmenkovej sumy 200,- eur s príslušenstvom a zmenkovej odmeny 0,67 eur na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 20. novembra 2014 č. k. 4C/57/2014-37 takto

rozhodol:

Späťvzatie návrhu v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne p r i p ú š ť a, v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a konanie zastavuje.

V zostávajúcej zamietajúcej časti a vo výroku o náhrade trov konania rozsudok súdu prvého stupňa p o t v r d z u j e .

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Okresný súd zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal proti odporcovi zaplatenia zmenkovej sumy 200,- eur so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 200,- eur od 20.04.2011 do zaplatenia, s úrokom 6 % ročne zo sumy 200,- eur od 04.07.2011 do zaplatenia, zaplatenia zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 0,67 eur. Odporcovi nepriznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil skutkovým zistením, v zmysle ktorého právny predchodca navrhovateľa spoločnosť K. a odporca, uzavreli dňa 22.03.2010 zmluvu o úvere, na základe ktorej spoločnosť K., s.r.o. poskytla odporcovi ako fyzickej osobe úver vo výške 1.000,- €, V bode 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru je obsiahnutá dohoda o vyplnení zmeniek, podľa ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi vystavil dlžník (vystaviteľ) zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na prvej zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmeniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh. Zo zmenky vystavenej odporcom dňa 22.03.2010 na rad K., s.r.o. zistil, že zmenka bola splatná pri predložení (vistazmenka) s doložkami "bez protestu" a "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia". V pravom hornom rohu zmenky sa nachádza číslo XXXXXXXXXX. Odporca úver nesplácal riadne a včas, čím sa stal dlh v zmysle dohodnutých podmienok splatným a do zmenky bola vpísaná remitentom zmenková suma 200,- Eur a zmenkový úrok vo výške 0,25% denne od 20.04.2011 do

zaplatenia. Pôvodný majiteľ zmenky, spoločnosť K. s.r.o., následne indosovala zmenku na terajšieho navrhovateľa.

Na takto zistený skutkový stav okresný súd aplikoval článok 2, 3, 5 a 9 Nariadenia Európskeho parlamentu Rady (ES) č. 861/2001 z 11. júla 2007 a ďalej všeobecné ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách podľa § 52, 53 Občianskeho zákonníka, § 39 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. a), § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, zákon č. 191/1950 Zb. zákon zmenkový a šekový, s odkazom na ktoré dospel k právnomu záveru, že zmenka predložená navrhovateľom bola vystavená odporcom ako zabezpečovacia zmenka k zmluve o úvere, pričom bola vystavená v súlade s bodom 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako blankozmenka. Zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy bol do zmenky doplnený dodatočne, o čom svedčí aj iný spôsob vyplnenia týchto údajov v porovnaní s údajmi o vystaviteľovi, mieste a dátume vystavenia zmenky (písané rukou). Vo všeobecnosti môže mať zmenka vystavená dlžníkom pri podpise úverovej zmluvy resp. pri prevzatí úveru buď uhradzovaciu alebo zabezpečovaciu funkciu. V danom prípade, keďže ide o spotrebiteľský úver, je však uhradzovacia funkcia vylúčená vzhľadom na výslovný zákaz splnenia dlhu zmenkou alebo šekom ustanovený v § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. (v spojení s § 25 ods. 5 zákona č. 129/2010 Z. z.) - na rozdiel od zabezpečovacej funkcie zmenky, ktorá bola v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi zakázaná až s účinnosťou od 01.01.2011. Preto súd mohol v danom prípade považovať zmenku predloženú navrhovateľom, ktorá bola nesporne vystavená v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru odporcovi, len za zabezpečovaciu zmenku, nie za samostatnú a nezávislú zmenku prijatú na uhradenie dlhu odporcu. V prvom rade súd považoval za potrebné posúdiť, či zmluva, na základe ktorej vznikla pohľadávka zabezpečená zmenkou, je platná a teda či vôbec vzniklo právo na vyplnenie blankozmenky. Uvedená zmluva o úvere je spotrebiteľskou zmluvou, keďže napĺňa znaky spotrebiteľskej zmluvy uvedené v § 52 Občianskeho zákonníka. Ide o predtlačенú formulárovú (typovú) zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať jej obsah. Zmluvnými stranami sú K., s.r.o. ako veriteľ (dodávateľ), ktorý pri uzatváraní zmluvy koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a odporca ako fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, je teda spotrebiteľom. Podľa názoru súdu sa v danom prípade jedná o spotrebiteľský úver, upravený zákonom č. 258/2001 Z. z., a to napriek tomu, že v zmluve o úvere je zaznačená kolónka účelu úveru "na výkon zamestnania". Z úradnej činnosti sú súdu známe zmluvy uvedeného veriteľa (v počte niekoľkých desiatok) a takmer v každej takejto zmluve uzatváranej v období 2008-2010 je pri dlžníkovi, ktorý nie je podnikateľ, uvedený účel na výkon povolania alebo zamestnania. Pritom v iných konaniach (najmä v exekučnom konaní) boli mnohé tieto zmluvy už právoplatnými rozhodnutiami súdu označené za zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Preto má súd dôvodné pochybnosti o skutočnom účele poskytnutia úveru. Keďže pri pochybnostiach o obsahu zmlúv platí výklad pre spotrebiteľa priaznivejší, súd musel dospieť k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol v danom prípade poskytnutý na výkon povolania zaťažuje toho, kto takúto skutočnosť tvrdí. Keďže účel vyznačený v zmluve ("na výkon zamestnania") súdu preukázaný nebol, súd vychádza z toho, že uvedený úver bol poskytnutý na súkromné účely (teda na iný účel ako na výkon povolania, zamestnania, podnikania). Bezpečným preukázaním nemôže byť - resp. nie je len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je zamestnanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto zamestnaním či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. Zámer zosnovateľa zmluvy uzavrieť túto zmluvu výslovne podľa Obchodného zákonníka a dať jej režim "absolútneho obchodu" podľa § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka je vedený úmyslom, aby sa nemohli uplatniť ustanovenia chrániace spotrebiteľa, či už v zákone o ochrane spotrebiteľa, zákone o spotrebiteľských úveroch alebo Občianskom zákonníku. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 25.1.2011, sp. zn. 5 MCdo 20/2009, podľa ktorého sa za neprijateľnú podmienku považuje aj dohoda o uplatnení Obchodného zákonníka. Po preskúmaní celej zmluvy o úvere vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru dospel súd k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je v nej hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to najmä (ale nielen) v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (dohoda o zrážkach zo mzdy, niekoľkonásobné zmluvné pokuty vrátane tzv. "poplatku z dôvodu neplnenia záväzkov dlžníka", blankozmenky) a zároveň sú celá zmluva a všeobecné podmienky koncipované výlučne na prospech veriteľa, obsahujú prakticky len povinnosti dlžníka a práva a výhody veriteľa. Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. Z toho dôvodu nemohlo spoločnosti K., s.r.o., ako

veriteľovi z uzatvorenej zmluvy o úvere vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa bodu 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, z čoho vyplýva, že ak zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe takto vyplnenej zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv. Pri konštatovaní nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky na základe neplatnosti zmluvy o úvere z vyššie uvedených dôvodov súd vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 6.5.2008 sp. zn. 4 Obo 161/2007. Hoci použitie zmenky ako uhradzovacieho aj ako zabezpečovacieho prostriedku v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi bolo zákonom o spotrebiteľských úveroch zakázané až s účinnosťou od 01.01.2011, to neznamená, že v spotrebiteľských zmluvách uzavretých pred týmto dátumom nemožno zmluvné ustanovenia o použití zmenky vyhlásiť za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

V danom prípade považuje súd dojednanie dohody o vyplnení zmienok za neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, pretože ide o podmienku, ktorá za nesplnenie záväzku pripúšťa možnosť veriteľa domáhať sa od spotrebiteľa zaplata neprimerane vysokej sumy (úrok 0,25 % denne) ako sankcie spojenej s nesplnením záväzku. Takisto sa jedná o neprijateľnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, nakoľko prijatím zmenky ako zabezpečovacieho prostriedku preniesol dodávateľ povinnosť niesť dôkazné bremeno na spotrebiteľa (napr. v súvislosti s čl. I § 10, § 17 zákona č. 191/1950 Zb.). Na rozdiel od situácie, ktorú predvída ustanovenie čl. I § 10 zákona č. 191/1950 Zb. (vyplnenie zmenky v rozpore s tým, čo bolo dojednané) v danom prípade je celá dohoda o vypíňacom práve blankozmienok neplatná, čo má taký istý právny dôsledok, ako keby nebolo dojednané vôbec nič. Za takýchto okolností vôbec nevzniklo pôvodnému remitentovi právo na vyplnenie blankozmenky, a teda blankozmenka sa vôbec nestala zmenkou a pôvodný remitent nemal práva a povinnosti zo zmenky, preto ich ani nemohol indosamentom previesť (čl. I § 14 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb.) na navrhovateľa. Ak by súd pripustil, že neexistencia dohody o vypíňacom práve blankozmenky nemá takéto právne dôsledky, ale naopak znamená právo majiteľa zmenky vyplniť blankozmenku ľubovoľne bez akýchkoľvek obmedzení, potom by súd musel konštatovať, že konanie veriteľa (ktorý je spoločnosťou zaoberajúcou sa poskytovaním úverov v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda spoločnosťou, ktorá by mala poznať právo v tejto oblasti a mala by tiež postupovať s náležitou starostlivosťou), keď od spotrebiteľa prijme zmenku s vedomím, že ju môže vyplniť bez akýchkoľvek obmedzení a bez ohľadu na skutočnú výšku dlhu spotrebiteľa, nie je možné nepovažovať za zlomyseľnosť alebo aspoň za hrubú nedbanlivosť (čl. I § 10 zákona č. 191/1950 Zb.). Súd napokon poukazuje na to, že i v prípade, keby nedospel k záveru o neplatnosti zmluvy o úvere resp. dohody o vypíňacom práve blankozmienok a následnej nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky, nemohol by priznať plnenie, ktorého sa navrhovateľ domáhal. Keďže sa v danom prípade jedná nielen o spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 Občianskeho zákonníka, ale aj o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na ktorú sa vzťahuje zákon č. 258/2001 Z.z., súd sa zaoberal aj samotnou zmenkou (hoci právo na jej vyplnenie ani nevzniklo) a zistil, že predloženú zmenku veriteľ nemohol podľa § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. (aplikovateľné na daný skutkový stav zákona č. 258/2001 Z. z.) prijať ani ako zabezpečovací inštitút. Na zmenke bol uvedený úrok - zmenkový úrok 0,25 % denne, čo je 91,25 % ročne. Nie je možné akceptovať také konanie veriteľa, ktorý by prijal zmenku s takým úrokom, ktorý je v právnom štáte neakceptovateľný (t. j. s úrokom 91,25 % ročne). Takýto vysoký zmenkový úrok by znamenal pre dlžníka-spotrebiteľa takmer 100 % - né navýšenie dlhu za jeden rok. Vzhľadom na to, že pôvodnému remitentovi nevzniklo právo zmenku prijať, ani právo zmenku vyplniť, nevzniklo mu z takejto zmenky ani právo na žiadne plnenie. Preto ani navrhovateľ, ktorý nadobudol rubopisom zmenku, na ktorej vyplnenie právo nevzniklo a ktorá ani nemohla byť vôbec od dlžníka prijatá, sa nemôže na základe takejto zmenky s úspechom domáhať jej vyplatenia. Na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov súd dospel k jednoznačnému záveru, že návrhu nie je možné vyhovieť, a preto ho zamietol. Pokiaľ ide o trov konania, návrh bol nedôvodný v celom rozsahu, a preto by odporca ml podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov konania. Tieto mu však priznané neboli, nakoľko odporca si právo na ich náhradu neuplatnil.

Rozsudok okresného súdu napadol v zákonnej lehote odvolaním navrhovateľ, s tým, že navrhol jeho zmenu tak, že jeho návrhu bude v celom rozsahu vyhovené a zároveň mu bude priznaná náhrada trov prvostupňového aj odvolacieho konania. Deklaroval uplatnenie odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. b), § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 O.s.p. a § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p., ktoré zdôvodňoval nasledovne:

Konaním súdu, ako aj napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu práva Európskej únie, konkrétne k porušeniu čl. 4, 5 a 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007 (ďalej

len „Nariadenie“). Nariadenie má všeobecnú pôsobnosť a je záväzné vo všetkých svojich častiach a priamo aplikovateľné v Slovenskej republike. V danej veci odporca nedoručil súdu žiadnu žalobnú odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia, súd bol preto povinný postupovať podľa čl. 7 ods. 3 Nariadenia, podľa ktorého: „Ak sa súdu alebo tribunálu nedoručí odpoveď dotknutej strany v lehote ustanovenej v článku 5 ods. 3 alebo 6, súd alebo tribunál vydá rozsudok o pohľadávke, alebo protipohľadávke.“ Článok 7 Nariadenia upravuje procesný postup súdu pri skončení konania a obligatórne ustanovuje súdu povinnosť vydať rozsudok o pohľadávke bez nariadenia pojednávania vždy, ak sa súdu nedoručila odpoveď odporcu.

Okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že vo veci vykonal dokazovanie o. i. oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Navrhovateľ a podľa dostupných informácií ani odporca však dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom, či ďalšími listinnými dôkazmi nenavrhli. Podľa ust. § 120 O.s.p. dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávacou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Ustanovenie § 120 ods. 1 O.s.p. in fine síce súdu umožňuje, aby v sporovom konaní vykonal aj iné dôkazy, ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, avšak tento postup je možné využiť len výnimočne, ak je vykonanie nenavrnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a nevykonanie nejakého dôkazu môže byť príčinou toho, že súd nemôže rozhodnúť. Potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplývať zo samotného doterajšieho dokazovania (z doterajších prednesov účastníkov a vykonaných dôkazov). V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania (koncentračná zásada v zmysle čl. 5 Nariadenia) a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhov sporových strán, nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrnuté dôkazy.

Navrhovateľ nemá vedomosť o iných vzťahoch medzi pôvodným vlastníkom zmenky a vystaviteľom zmenky (v tomto konaní odporcom). Navrhovateľ je vlastníkom cenného papiera (má len zmenku), ktorý nadobudol na základe indosamentu. Žiadne iné informácie, či dokumenty navrhovateľ k zmenke nemá a v zmysle platného právneho poriadku ani nepotrebuje mať na to, aby mohol uplatňovať práva s týmto cenným papierom spojené. Požadovanie iných dokumentov ako originálu zmenky pri uplatnení zmenkového nároku, predovšetkým pri uplatnení nároku zo strany indosatára, je neprípustné a nezákonné.

Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej, samotné právo navrhovateľa. Odporca mohol na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu odporcu a bez legitímneho podnetu, na ťarchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter odporcu ako spotrebiteľa, ktorý sa však tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľoval, uplatnenú pohľadávku nerozporoval, svojim konaním ju prakticky uznal. Uvedené správanie súdu je neprijateľné v právnom štáte, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Okresný súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Navrhovateľ je majiteľom zmenky, na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je bez väd, ktoré by ju činili neplatnou, teda ide o platnú zmenku. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Okresný súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. (ďalej aj „ZŠZ“) vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Navrhovateľ v konaní uplatňuje bezpodmienečný záväzok dlžníka, že za zmenku zaplatí. Súd však vec posudzoval, akoby išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné. Súd predovšetkým ignoroval ust. § 17 ZŠZ, podľa ktorého cit.: „Kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.“ Z ustanovenia § 17 zák. č. 191/1950 Zb. síce vyplýva, že kto je žalovaný (povinný) zo zmenky, môže vznášať (robiť) proti zmenkovému nároku určité námietky, je však na ňom, aby oprávnenosť týchto námietok preukázal. Dôkazné bremeno teda spočíva na povinnom a nie na navrhovateľovi (oprávnenom). Pokiaľ povinný

dôkazné bremeno neunesie, bude nútený podľa zmenky plniť. Pri kauzálnych námietkach nie je možné prenesenie dôkazného bremena z povinného na navrhovateľa (oprávneného). Súd vyhodnotil zmenu ako neplatný právny úkon. Uvedený záver súdu však vychádza len z kauzálnych námietok, ktoré však nikto v konaní nevzniesol, ani ich nikto z účastníkov nepreukazoval. Kauzálne námietky sú po indosovaní v zásade neprípustné. Podľa Nariadenia je možné v zmysle čl. 4 Nariadenia považovať uplatnený nárok za zjavne neopodstatnený len vtedy, ak nie sú splnené podmienky konania podľa O.s.p., alebo odporca nie je pasívne vecne legitimovaný. Nárok sa v zmysle nariadenia považuje za neprípustný, ak nie je v podmienkach Slovenskej republiky vymáhateľný súdnou cestou. Navrhovateľ poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.08.2002 č.k. 25 Cdo 1839/2000 (uverejnený v Sbíрке soudních rozhodnutí a stanovisek č. 59/2004), v ktorom sa uvádza, že "směnečný závazek je zcela samostatný a oddělený od případného závazku, který byl původem jeho vzniku". Vzhľadom na to, že NS ČR pri rozhodovaní vychádzal z rovnakej právnej úpravy, aká je aplikovateľná aj v tomto konaní, je tento judikát aplikovateľný na prejednávajúcu vec. Z uvedeného judikátu vyplýva jednoznačná nesprávnosť právneho posúdenia veci okresným súdom. Zmenkový záväzok je priamy, bezpodmienečný, nesporný, abstraktný a samostatný záväzok, celkom nezávislý aj od zabezpečovanej pohľadávky. V konaní žiaden z účastníkov netvrdil, že odporcovi bol poskytnutý spotrebiteľský úver, teda nie úver v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou, a ani túto skutočnosť v konaní nikto nepreukázal, napriek tomu z tejto skutočnosti súd pri svojom rozhodovaní vychádzal. Napadnuté rozhodnutie je prekvapivé, čo má za následok vadu spočívajúcu v odňatí mu možnosti konať pred súdom. Považuje za potrebné obiter dictum vyjadriť sa aj k záveru o tom, že dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky, by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných úverov. Poukazuje na to, že samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. pripúšťal, aby na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru, bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zákon súčasne nelimituje použitie len istého druhu zmeniek, ani nevylučuje použitie určitých doložiek a pod. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Súčasne z formulácie ust. § 4 ods. 6 a použitia spojenia „v čase vyplnenia“ ako aj zo slov „vyplnenú veriteľom“, je zrejmé, že zákonodarca pripúšťal, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie znenia zo strany veriteľa. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť teda neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmeniek. Na podporu svojich záverov citoval tiež z uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 05.09.2013 a z uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013.

Odporca nevyužil svoje právo na písomné vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa.

V odvolacom konaní navrhovateľ zobrať návrh na začatie konania späť v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne, čím navrhovateľ v tomto konaní uplatňuje len zmenkový úrok vo výške 0,06 % denne.

Odporca sa na napriek výzve nevyjadril, či súhlasí s čiastočným späťvzatím návrhu.

Krajský súd preskúmal vec v intenciách ust. § 212 ods. 1 O.s.p., v medziach podaného odvolania a jeho dôvodov a zistil, že rozsudok okresného súdu je vecne správny, a preto je potrebné tento potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p.. O odvolaní navrhovateľa rozhodol bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 214 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého pojednávanie nebolo potrebné nariaďovať.

Podľa 208 O.s.p., ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

V zmysle citovaného zákonného ustanovenia, keď navrhovateľ vzal svoj návrh na začatie konania čiastočne späť a odporca proti späťvzatiu nemal námietky, odvolací súd pripustil späťvzatie návrhu v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne, v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil.

Pokiaľ ide o zostávajúcu časť zamietajúceho rozsudku, odvolací súd si osvojil správne a presvedčivé odôvodnenie rozsudku okresného súdu, ktoré zodpovedá kritériám podľa § 157 ods. 2 O.s.p., a preto naň poukazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

K odvolacím dôvodom navrhovateľa a na zvýraznenie správnosti rozsudku okresného súdu považuje za potrebné uviesť nasledovné.

Úlohou súdov členských štátov EÚ (ďalej „vnútroštátny súd“) je uplatňovať popri vnútroštátnom práve aj právo Spoločenstva (komunitárne právo), ktoré sa musí v členských štátoch EÚ uplatňovať jednotne. Právo Spoločenstva má tú zvláštnosť, že mení právomoci vnútroštátneho súdu v jeho vzťahu k zákonom.

Rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev, ďalej len „ (29.03.1978, 106/77), pomenoval úlohu vnútroštátneho súdu: „Každý vnútroštátny súd je v medziach svojej právomoci povinný v úplnosti používať komunitárne právo a chrániť práva, ktoré z tohto právneho systému vznikajú jednotlivcom“. Podľa názoru ESD by účinnosť komunitárneho práva bola „oslabená“, keby vnútroštátnym súdom bolo bránené záväzne používať komunitárne právo v súlade s rozhodnutím, či ustálenou judikatúrou Európskeho súdneho dvora. V tomto kontexte je potom možné považovať vnútroštátny súd za „všeobecný komunitárny súd“, ktorý plní dvojité úlohu; úlohu súdu členského štátu a súdu Spoločenstva.

Vnútroštátny súd je pri použití vnútroštátneho práva a najmä ustanovení právnej úpravy osobitne prijatej za účelom splnenia požiadaviek smernice, povinný vykladať vnútroštátne právo v čo najširšom možnom rozsahu v zmysle znenia a cieľa príslušnej smernice, aby dosiahol výsledok stanovený touto smernicou a dosiahol tak súlad s článkom 249 tretím odsekom ZES (Zmluva o založení Európskeho spoločenstva).

Predovšetkým platí, že pokiaľ ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, nemožno posudzovať práva a povinnosti z tejto zmluvy oddelene od použitých zabezpečovacích inštitútov (dohody o zrážkach zo mzdy, zmluvnej pokuty a vystavenie zmenky). Aj zabezpečenie spotrebiteľskej zmluvy totiž podlieha režimu ochrany spotrebiteľa vo forme súdnej kontroly, či zmluvné dojednania, vrátane akcesorických, neobsahujú nekalé podmienky v neprospech spotrebiteľa. V zmysle článku 6 smernice 93/13/EHS, súd aj bez návrhu skúma nekalú povahu podmienky v spotrebiteľskej zmluve, čím sa má zabrániť tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ nebol viazaný nekalou podmienkou a zároveň sa tým sleduje dosiahnutie cieľa v článku 7 uvedenej smernice, pretože takéto skúmanie môže mať odradzujúci účinok, smerujúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov, alebo dodávateľov.

Ak by vnútroštátne právo (prípadne jeho výklad v súdnej praxi) umožňovalo veriteľovi obísť takéto preskúmanie prostredníctvom zmenky, išlo by o pozbavenie smernice 93/13/EHS jej užitočného účinku (effet utile). Z hľadiska práva EÚ platí pre členské štáty povinnosť prijať všetky potrebné opatrenia všeobecnej, alebo osobitnej povahy na dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou. Vnútroštátny súd je pri použití vnútroštátneho práva, najmä ustanovení právnej úpravy osobitne prijatej za účelom splnenia požiadaviek smernice, povinný vykladať vnútroštátne právo v čo najširšom možnom rozsahu v zmysle znenia a cieľa príslušnej smernice, aby sa dosiahol výsledok stanovený touto smernicou a dosiahol tak súlad s článkom 249 tretím odsekom Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva.

V prejednávanej veci, zmenka vznikla na zabezpečenie záväzku dlžníka zo spotrebiteľskej zmluvy - spotrebiteľská zmenka. Pri spotrebiteľskej zmenke sa berie do úvahy aj kauza právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Súdnou kontrolu neprijateľnosti zmluvných podmienok, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia, súd vykoná ex offico. Uvedené platí aj v právnych veciach podľa nariadenia č. 861/2001, kde je spotrebiteľ odporcom.

Navrhovateľ je po spoločnosti K., s.r.o. nástupcom práv zo zmenky. Na navrhovateľa dopadajú všetky dôsledky nečestného konania vrátane toho, že musí počítať s odmietnutím súdnej ochrany. Súdna ochrana sa principiálne neposkytuje osobe konajúcej so zlým úmyslom. Súd chráni vzťahy založené na dobromyseľnosti a čestnosti. Dobromyseľnosť je vylúčená pri návrhoch, v ktorých osoba musela pri elementárnej opatrnosti zistiť, že sú založené na nečestnosti.

Zákon o ochrane spotrebiteľa zakotvil definíciu konania v rozpore s dobrými mravmi (§ 4 ods. 8). Konanie v rozpore s čestnou obchodnou praxou, je teda nielen konaním proti dobrým mravom, ale explicitne proti zákonu.

V danej právnej veci správne okresný súd vyhodnotil konanie pôvodného veriteľa a navrhovateľa ako jeho nástupcu, ako odporujúce dobrým mravom. Javí sa, že navrhovateľ očakával, že v predmetnej veci bez ďalšieho budú uznané nároky, pritom dobre mohol vedieť, že tieto nároky boli v skoršom období odmietnuté, pre rozpor s pravidlami verejného poriadku.

Smernica č. 2005/29 o nekalých obchodných praktikách výslovne reguluje pôsobenie aj na vzťahy po zániku zmluvy. Podľa článku 3.1 táto smernica sa uplatňuje na nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom tak, ako sú ustanovené v článku 5, pred, počas a po uskutočnení obchodnej transakcie vo vzťahu k produktu. Účelom tejto smernice je prispieť k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu a dosiahnuť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa aproximáciou zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o nekalých obchodných praktikách poškodzujúcich ekonomické záujmy spotrebiteľov.

Za nekalú obchodnú praktiku sa považuje také konanie veriteľa vrátane jeho nástupcu, aby spotrebiteľ vykonal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, pretože sa tak koná bez odbornej starostlivosti na strane dodávateľa a spotrebiteľ môže urobiť ekonomické rozhodnutie smerujúce k vykonaniu takejto plnenia (§ 7 a násl. ZOS).

Nekalú obchodnú praktiku tejto povahy napĺňa práve navrhovateľ. Zmenkový úrok 0,25% denne predstavuje 91,25% ročne. Tento úrok má sankčnú povahu, pretože je priamo spojený s nedodržaním povinnosti plniť aj po splatnosti pohľadávky. Aby sa tento úrok mohol podradiť pod inštitút neprimeranej sankcie ako neprijateľnej zmluvnej podmienky uvedenej v čiernom zozname (§ 53 ods. 4 písm. k/ OZ) postačí, že má čo i len čiastočne sankčnú povahu.

Na dosiahnutie týchto plnení sa dojednal neprijateľný rozhodcovský proces a zmenka, vystavená už v čase vzniku úverového vzťahu spotrebiteľom, ktorú vyplnil čo do istiny a dátumu začiatku úročenia až následne dodávateľ s podstatným navýšením oproti dlhu (úver 1000,- eur, celkové dojednané plnenie pozostávajúce z úveru a poplatku spolu vo výške 1.968,- eur). Pokiaľ ide o celkové dojednané plnenie toto bolo navýšené takmer o 100 % v dôsledku dojednaného poplatku (968,- eur) oproti skutočne poskytnutému úveru (1.000,- eur). Odvolací súd teda aj vo vzťahu k vyššie uvedenému považuje konanie veriteľa za nečestné a sledujúce získanie neoprávneného obohatenia na úkor iného a to už od samého začiatku právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla.

Konanie pôvodného veriteľa odporuje základným hodnotovým pravidlám, vyžadovaných väčšinou spoločnosti a v demokratickej spoločnosti nemôže požívať ochranu (§ 3 OZ). To platí aj pre navrhovateľa, na ktorého boli práva zo zmenky postúpené.

Navrhovateľ pri tisícich postúpení si musel byť dobre vedomý, že ide v skutočnosti o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a násl. OZ) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods. 1 OZ). Zmenky indosované na navrhovateľa majú priamy odkaz na úverové zmluvy, osobné prepojenie cez totožného právneho zástupcu, a navrhovateľovi postačovalo vynaložiť minimálne úsilie, aby zistil spotrebiteľskú povahu úverovej zmluvy a jej zabezpečenie zmenkou.

Odvolací súd konštatuje, že navrhovateľ konal vedome na škodu odporcu. Preto ani striktné zmenkové právo (§ 17 ZaŠZ) nepredstavuje prekážku, aby sa zohľadnil skutočný hospodársky cieľ právneho vzťahu s odporcom (spotrebiteľská úverová zmluva) a tým aj vznikol dôvod na opatrenie súdu smerujúce k zbaveniu účinkov nečestných zmluvných klauzúl (čl. 6 smernice).

Medzi základné princípy právneho štátu patrí aj predvídateľnosť súdnych rozhodnutí, ktorá spočíva v tom, že súdy rozhodujú v podobných veciach analogicky, a teda zo samotného skutkového stavu je možné očakávať podobné rozhodnutie, ako v iných, už rozhodnutých veciach.

Vychádzajúc z uvedeného princípu, odvolací súd si osvojil judikovanie v identických prípadoch Krajského súdu v Prešove (napr. 21Co 273/2014), ktorý sa problematike spotrebiteľských vzťahov venuje s plnou vážnosťou už niekoľko rokov.

Z uvedených dôvodov, preto rozsudok okresného súdu ako vecne správny za použitia ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Úspešný odporca v odvolacom konaní náhradu trov neuplatnil, preto podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p. mu náhrada trov odvolacieho konania nebola priznaná.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné .